

České pověry o country

Karel Tampier

POVĚRA PRVNÍ: Slovo *country* označuje určitý druh populární hudby

Otevřel jsem si na to slovník. Ne knihu, ale onen v počítači. Zadal jsem „překlad Aj – ČJ“, vepsal **country** a zíral, vyskočiloť na mě toto: *selský / vlast / stát / venkov / kraj / země*. Hm. Vždyť každý Čech ví, že to je muzika!? Zadal jsem tedy raději **country music**, objevilo se *lidová hudba*. Chm, ještěže alespoň hudba! Ono to slovo asi musí být použito jako přídavné jméno, nikoli jako podstatné.

Poté, co jsem navštívil město hudby **Nashville**, Tennessee, myslím, že nejlépe by jako český překlad sedělo slovo *národní hudba*. Tak to asi chápou Američané. Pod pojmem *lidová hudba* si u nás představujeme většinou písničky v podání malé dechovky nebo cimbálové kapely. V roce 1972 jsem s kamarády založil v Českých Budějovicích Folk a country klub. Redaktor místního tisku se mnou udělal rozhovor, moc pěkně se to jevilo. Pak článek vyšel a já jsem chvíli chodil skrze kanály, v novinách totiž stálo černé na špinavě bílém, že jsem založil „Klub lidové a venkovské hudby“. Autor té perly mi tvrdil (když jsem na něj řval), že to jenom přeložil přesně do češtiny, neboť anglická slova měl tehdy zakázaná. Chm.

V Nashvillu je k vidění obraz **Zdroje country music**, který namaloval Thomas Hart Benton.

Kostelní zpěv, irská muzika a tanec, honák s kytarou, černý otrok s banjem. Hezké, ale proč je ten Afroameričan tak malinký a vzadu? Pravda, sice přinesl do Ameriky banjo, ale v Nashvillu jsme v roce 2011 mezi účinkujícími a diváky na koncertech žádného neviděli. Občas se občan tmavé pleti vyskytoval jenom jako pomocná síla, prodavač, hlídač, uklízeč. Chm.

POVĚRA DRUHÁ: Country je hudba divokého západu

Nashville je hlavní město státu Tennessee, který neleží na západě USA, ale zhruba někde uprostřed. Appalačské hory, kde se původní lidová muzika „uvařila“, jsou úplně na východě. Američané mají pro západní hudbu označení **Western music** a považují ji za formu country music, která je o obyvatelích a pro obyvatele amerického a kanadského Západu. Vychází často z lidových balad z Britských ostrovů, písně jsou samý cowboy, ranč a prairie. Hudební průmysl ve 20. století rozlišoval *western* a *country music*, v poslední době se už všechna produkce označuje jako *country music*.

Míval jsem takovou krabici se dvěma elpíčky, jmenovalo se to **Dvorana slávy - Country & Western**, vydáno péčí firmy Supraphon v roce 1970, sestavil Miloslav Langer. Mildovi se podařilo sehnat docela reprezentativní nahrávky **Johnnyho Cashe** (který podle amerických podkladů interpretuje žánry country music, rock and roll, rockabilly, blues a gospel), **Johnnyho Hortona** (country music, rockabilly), **Marty Robbinse** (jednoho z nejpůvodnějších amerických country a westernových zpěváků) a skupiny **Foggy Mountain Boys** (kytarista Lester Flatt a banjista Earl Scruggs a jejich světoznámá bluegrassová skupina). Češi tak získali pro své gramofony první a opravdu úžasnou ukázkou americké národní muziky; do té doby byl k sehnání většinou pouze jazz. Výborně! Ale titul tohoto projektu opět postrádal slovo *music*, takže posílil terminologický zmatek. Navíc název *dvorana* pro sérii nahrávek je stejně divný jako týž název pro závěrečný koncert na Portě. Dvorana je přeci síň, hala – zkrátka nějaká velká místnost! Oni ti naši popletové četli někde *Country Music Hall Of Fame* a přeložili to jako Dvorana slávy country! V Nashvillu je to ovšem skutečná síň, kde visí kromě výše popsaného obrazu plakety se jmény největších hvězd country music.

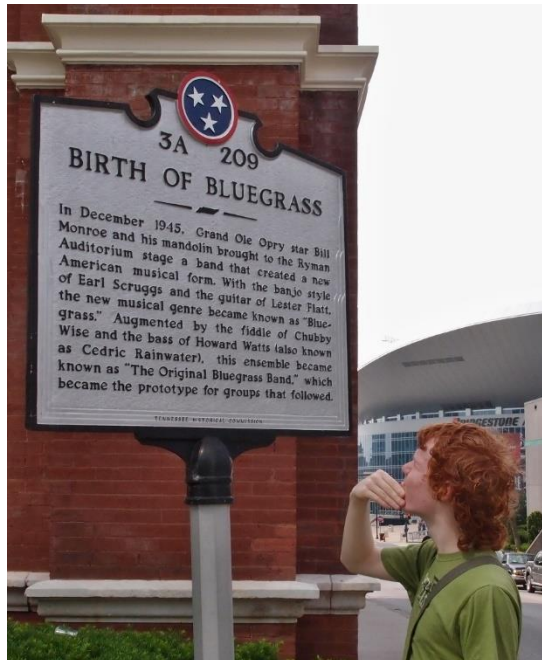
Koncem šedesátých let už existovalo v Čechách několik kapel, které hrály „kántry“ nebo „vestrn“. Někdy v šedesátém osmém jsem viděl v pražské Lucerně program, kde vystupovala skupina **White Stars**. Hráli hudbu, kterou bych nazval „české představy o country music“. Klopýtavé banjo začínajícího Marka Čermáka, kytarový doprovod v čundráckém stylu tzv. „sedí na pr**li“, basová linka vychází z českých dechováckých tradic. Oblečení byli v tuzexových džínách. Když dohráli skladbu, dav ryčel blahem, někdo z muzikantů párkrát vystřelil z koltu (naštěstí měl slepé patrony, štuk na stropu zůstal zachován), někteří diváci se přidali s donesenými poplašňáky. Když jsem o čtyřicet tři let později poslouchal originály v Grand Ole Opry, jímá mne záchvat tichého smíchu a nostalgie.

POVĚRA TŘETÍ: Country jsme zmákli, tenhle žánr není přínosný, ať žije folk!

České country kapely sezval v roce 1967 Ing. Jiří Šosvald do Ústí nad Labem na nový festival. Labe se dere Českým středohořím soutěskou **Porta Bohemica** (to je latinsky), tedy **Brána Čech**. Odtud název akce, bude to **brána** pro nový žánr. Tedy v Čechách nový. Aby bylo více diváků i kapel, přizvali organizátoři trampy. Tak vznikl už od začátku hybrid, kde se míchaly a pak i vymýšlely (!) nové žánry. Za sedm let se už soutěžilo v **pěti** kategoriích: folk, tradiční trampská píseň, moderní trampská píseň, tradiční country, moderní country. Pro naše úvahy je důležité ono rozdělení country music. Hodně kapel se pokoušelo hrát bluegrass – ty vždycky spadly do škatulky „tradiční country“, ostatní byly v „moderní“. Tyto žánry Amerika nezná, to je vynález ryze český; do dneška nepochopím, jak mohli lidé jako Milda Langer takové zvěrstvo dopustit.

Se státem Tennessee sousedí **Kentucky**. Hodně tam roste tráva rodu **Poa** (lipnice), která má zjara modré pupeny; od toho má Kentucky přezdívku **Bluegrass State**. A právě z Kentucky pocházel otec zakladatel Bill Monroe, a tak svou kapelu, lokálpatriot, nazval **The Original Bluegrass Band**. Hrála dobře a vytvořila svéráznou formu muziky, které se poté začalo říkat bluegrass music. Prý to bylo v prosinci 1945, pamětní cedule u nashvillského **Ryman Auditoria** nás o tom přesvědčovala. V té době tedy byl bluegrass **moderní** novinka! Poválečná. Označovat tento styl jako *tradiční country* je naprostý nonsens, pověra strašná. Chm.

V roce 1974 dospěli porotci na **PORTĚ** ve Svitavách k názoru, že country music je v Čechách uzavřenou kapitolou, nic nového prý nepřináší. Vymysleli i nádherný termín *přínosnost*, ta prý bude nadále hlavním kritériem při hodnocení soutěžících skupin. Skutečně pak byly v následujících letech velmi pozitivně hodnoceny kapely, které na pódium něco *přinesly*, např. saxofon nebo dudy. Pohádal jsem se tehdy s těmi porotci velice. :o)

A bluegrass? Valná většina tehdejších českých kapel, jež se o tento styl pokoušely, měla banjisty, mandolinisty a houslisty, kteří pečlivě nacvičili sóla podle originálů, ale kytaristé a basisté neměli o správném stylu ani páru. Rovněž o vokálech se tradovaly různé nesmysly a zpěváci často nedokázali v originálních nahrávkách rozpoznat první hlas a skákali z jednoho do druhého. Závěr? Naši milí „odborníci“ prohlásili, že to vlastně není bluegrass, ale specifický český *přínos* do pokladnice světové hudby, nový styl – **trampgrass** (!!!). Zase přínos. Chm, chm, chm.

POVĚRA ČTVRTÁ: Grand Ole Opry je barák, ve kterém se hraje v Nashvillu country

Nikoli. Je to původně název rozhlasového pořadu, který vysílá stanice WSM od 28. listopadu 1925. Původně se jmenoval **Barn Dance** až do 10. prosince 1927, kdy do úvodní skladby moderátor zvolal: „Minulou hodinu jste poslouchali hudbu z velké opery, teď vám předkládáme **Velkou Starou Operu**“. A už jim to zůstalo. Pořad se vysílal živě postupně z různých míst, publikum se tam postupně nevešlo, takže od června 1943 se pořady odehrávaly v **Ryman Auditoriu** – ten dům už všichni fandové znají z fotek:

Ano, dominantní důstojný stánek umění. Ovšem pouze z této strany, ze které to fotí všichni. Já jsem šťoura, fotil jsem i z druhé strany.

Původně to byl kostel, pak městská kulturní síň. Vystupovaly tam kdysi i hvězdy evropské hudby.

A fotil jsem i zezadu.

Vstup pro účinkující jako v našem kulturáku, že?

I Ryman auditorium bylo časem příliš malé, a tak od března 1974 funguje v Nashvillu velký pozemek na břehu řeky **Cumberland**, který nese název **Opryland**. Na něm je řada objektů: hotel, obrovské parkoviště, náramné nákupní centrum, přístaviště kolesového parníku, menší divadlo a hlavně ten dům největší: **Grand Ole Opry House**.

Konečně dům, který má Grand Ole Opry v názvu! Ale to *Grand Ole Opry* není jméno budovy, ale název pořadů, které se v ní konají a také jméno instituce, která i ledacos jiného pořádá.

A hned je tu

POVĚRA PÁTÁ, ZBRUSU NOVÁ: Velké koncerty se pořádají v Music City Center

To je nová budova ve středu města, kterou stavěli, zrovna když jsme tam v roce 2011 byli. Je to obrovské **městské** společenské středisko, s Grand Ole Opry ale nemá nic společného. Dělají se tam výstavy, schůze, společenské candrbály. Koncert by tam asi šel uspořádat také, ale primárně koncertní budova to není. Na internetu snadno zjistíte, že velké koncerty hostí **Bridgestone Arena** (sportovní hala NHL), která stojí těsně vedle.

A kdeže se nové dezinformace berou? Magazín EGO!, příloha Hospodářských novin č. 43 z 27. 10. 2016., článek v rubrice Moje víkendová cesta, připravil Miloš Čermák. Při studiu podkladů pro **víkendovou** (asi virtuální!) cestu do Nashvillu si vůbec nevšiml, že existuje nějaký Opryland, ale zato čtenářům doporučuje půldenní výlet půjčeným autem do Lynchburgu, kde je destilerie Jack Daniel's Tennessee Whiskey. Už se vidím, jak letím **na víkend** do Nashville, Tennessee, USA a ještě si tam stihnu půjčit auto a dojet se mrknout na skok do palírny! Apropó, ještě se dá v Lynchburgu vidět věznice a šerifův byt!

EPILOG

Jednou jsem si odskočil na pisoár během účinkování v porotě na jakémsi předkole Porty. Klidně jsem konal potřebné, když se připotácel starší tramp (asi měl virózu) a moče pravil: „Víš, Karle, já mám stejně nejradši tu naší českou kántry, víš, třeba **Letí šíp savanou**“!

